אין נערכין פרק שני ערכין י.

ועיבור שנה שלשים. הרי לך ג' מלמ ומשמתק עשינו שניהן מליחים מלחשון ומייר והרי לך שלשה מלמין יומר על כסדרן הלכך כי מסרה השמע להסדייסו שלשה קס ליה בדוכתיה: **נר ישראל.** שמתה מחיר עיני חכמים: **מתני'** כ"ף מקיעות ומ"ם מקיעות מפרש להו במס' סוכה בפ' המליל (דף נג.):

משני נבלים. לנבי ליום: **ולא מוסיפין על ששה.** לף מתפרש טעמא: **משני חלילין.** מליל קלמייל"ם בלע"ז: **ולא מוסיפין על י"ב.** שם היו רולין היו עושין י"ב כנגד י"ב ימים שהחליל מכה לפני המזבח: **מכה.** שהיו נקבים בחליל ומכה בלנבעו על הנקב להגעים לת הקול: **בשחיטת פסח ראשון.** בי"ד בניסן שהיו קורין ההלל בעזרה בשעת שחיטה כלתמרינן בתמיד בשמט (פסחים סד.): **אבוב.** היינו חליל ובגמרא מפרש הכי: **ולא היה מחלק.** מסיים לנף בתוב יחידי כשהיה מגיע לפיום הגעימה היה החמד מן החלילים מתריך לחמר שתיקת החמר שזהו [ג] חילוק יפה יותר מזשיסיימו שניהם כחמד חילוק היינו פיום שמחלק בין בעימה לבעימה ובשעת הקרבה היה שיר זה והיו הלויס משוללים בפה לת הקול בתותן י"ג ימים והחלילים מחלגים ובשחר יומים היו בגלים ובלגל וביעורות והשיר היה חומו שיר המפורש בר"ה (דף לג.). [ד] **אחד בשבת.** לף בשבת אין מקיעה פשוטה לפניה ולחריה ובי יהודה לף לף תשיב בין תרועה לתקיעה חדא היא לשיטת ר"מ בר' יהודה (ר"ה לג:) ומחלוקת בשבת ויום טוב: **ובמקדש.** בזמן שבית המקדש קיים: **בכל מקום.** בכל מדינה ומדינה: **ובזמן שבית דין מקדשין.** בזמן שסנהדרי יושבת בלשכת הגזית: **בית הפגרים ובית צפריא.** שם המשפחה: **מעמאום.** שם המקום: **ומשיאין לכהונה.** בהניס היו נוחנין נטולתיהן שיהלגלים מיוחסין היו: **גמ' מתני'.** לקחתיב כ"ש תקיעות ומ"ם תקיעות לף בר' יהודה לתקע ולא תריעו ואי ס"ד תקיעה תרועה ותקיעה חדא היא [ד] עביד פלגא דמצוה ורבי יהודה סימנא בעלמא הוא כמאן אזלא הא [ה]דאמר רב כהנא [ו] אין בין תקיעה לתרועה [ז] ולא כלום כמאן כרבי יהודה פשיטא [ח] מהו דתימא אפילו כרבנן אתיא ולאפוקי מדרבי יוחנן דאמר [ט]שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום יצא קמ"ל ואימא הכי נמי אם כן מאי ולא כלום: **שנים עשר יום בשנה** [י] מכה בחליל וכו': מאי שנא הני הואיל ויחיד גומר בהן את ההלל [יא]דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק [יב] **עשר ימים** שהיחיד גומר בהן את ההלל שמונה ימי החג ושמונה ימי חנוכה ויום טוב הראשון של פסח ויום טוב (הראשון) של עצרת ובגולה עשרים ואחד תשעה ימי החג ושמונה ימי חנוכה ושני ימים טובים של פסח ושני ימים טובים של עצרת מאי שנא בחג דאמרי' כל יומא ומאי שנא בפסח דלא אמרינן כל

ועיבור שנה ל' [ו] אישתקד עשינו שניהם מלאין דל תלתא לבהדי תלתא [ג] וקם ליה ברוכתיה אמר ליה [ג] [ו]נר ישראל כן הוה: **מתני'** [ג]אין פוחתין [א]מעשרים ואחת תקיעות במקדש [ב]ולא מוסיפין על ארבעים ושמנה [ג]אין פוחתין משני נבלים ולא מוסיפין על ששה אין פוחתין משני חלילין ולא מוסיפין על שנים עשר [ד] [ד]ושנים עשר יום בשנה החליל מכה לפני המזבח בשחיטת פסח ראשון ובשחיטת פסח שני ויום טוב הראשון של פסח וביום טוב של עצרת ובשמונת ימי החג ולא היה מכה באבוב של נחשת אלא [ה]באבוב של קנה מפני שקולו ערב ולא היה מחלק אלא באבוב יחידי מפני שהוא מחליק יפה [ג]ועבדי כהנים היו דברי ר"מ רבי יוסי אומר [ו]משפחת בית פגרים ובית ציפרא [ז] מעמאום היו משיאין לכהונה רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר לוים היו: **גמ'** [ח]מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא [ט]ר' יהודה אומר [הפוחת] לא יפחות משבע [והמוסיף] לא יוסיף על שש עשרה במאי קמיפלגי רבי יהודה סבר תקיעה תרועה ותקיעה חדא היא ורבנן סברי [י]תקיעה לחוד ותרועה לחוד ותקיעה לחוד מאי טעמא דר' יהודה כתיב [א]ותקעתם תרועה וכתיב [ב]תרועה יתקעו [ג] (לכם) ש"מ תקיעה תרועה ותקיעה חדא היא ורבנן ההוא לפשוטה לפניה ופשוטה לאחריה הוא דאתא ורבנן מ"ט דכתיב [ד]והקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו ואי ס"ד תקיעה תרועה ותקיעה חדא היא אמר רחמנא [ז] עביד פלגא דמצוה ורבי יהודה סימנא בעלמא הוא כמאן אזלא הא [ה]דאמר רב כהנא [ט] אין בין תקיעה לתרועה [ט] ולא כלום כמאן כרבי יהודה פשיטא [י] מהו דתימא אפילו כרבנן אתיא ולאפוקי מדרבי יוחנן דאמר [יא]שמע תשע תקיעות בתשע שעות ומכאן נרמזו לר' לתקוע להפסיק התקיעות בין בשביל [יב]לתקיעות דהמ מפסקה לן [יג] גמומי גמא וילולי יליל בהדי הדדי בחליל וכו': מאי שנא הני הואיל ויחיד גומר בהן את ההלל [יג]דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק [יד] **עשר ימים** שהיחיד גומר בהן את ההלל שמונה ימי החג ושמונה ימי חנוכה ויום טוב הראשון של פסח ויום טוב (הראשון) של עצרת ובגולה עשרים ואחד תשעה ימי החג ושמונה ימי חנוכה ושני ימים טובים של פסח ושני ימים טובים של עצרת מאי שנא בחג דאמרי' כל יומא ומאי שנא בפסח דלא אמרינן כל

מיום ג' ו' שעות בכי שדית ה' כ"ף תקפ"ט נרמה המולד ביום [ד'] עממו וי"ם לקדק כיון דמסתקד המולד היה ביום ג' לית עשה מ' מלמים [טו] (ומי מד) [ומימתמר] קיבוע עד יום ה' הלף קדם המולד ג' ימים לקיבוע ולעיל מתקיעין הלף עבדינן מ' מלמים הלף בשמוסה שנה מעוברת וממלרע כך הלף מקדים כי הס מד יומ' לקיבוע [יו] ומס כן לפירושו היה הדבר מסתקד שהמולד היה ביום ג' מתר י"ח שעות ונלף נרלית עד יום ד' ונלף קדם רלייתי המולד לקיבוע רק מד יומ' ומס כן קשה טובא בכי שדינן ה' כ"ד תקפ"ט על יום ג' י"ח שעות הסנה זו ביום ג' ט"ו שעות והקיבוע היה ביום מתר בזמנו גם לפי מה לפי' לעיל דמקדים לת הוי הס לימו קודם י"ח שעות למרוצות שביום ויכול להיות דמסתקד המולד ביום ג' לסם שעות ולבני בבל לת נרלית עד יום ד' מתמי לכי שדית ה' כ"ד תקפ"ט על ג' וג' שעות הוי המולד הסתם ביום ג' וג' שעות ומתמי נרמה מודם בזמנו ומתמי נרמה מודם בזמנו לזוקת דביום שמתר קיבוע קלי ליה בזמנו דבשביל לימור יום ג' המולד לקיבוע לין בכך כלום ולמו לדעתייהו לחיבי הלכך כשהמולד למתרתו לקיבוע כמו ביומ' לקיבוע: **יש** ספרים שגורסין בית הפגרים בממ"ך וים שגורסין בית הפגרים בממ"ס וכן כתוב בתוספתא (פ"ו) ופסוק (ירמיה לג) [ד] העמק הפגרים: **הפוחת לא יפחות מז'.** לרבי יהודה לתמר ליכא מקיעות כי הס שבעה משום דקר"ק מתיב מקיעה לתת ותא לתמר בשבת פרק במה מדליקין (דף לה:) שהיו מוקעין ערב שבת שבה מקיעות כדי לבטל העם מן המלאכה לף הוי הלף מרמי מליבא דרבי יהודה דקתני לקר"ק מקיעה לתת הלף ו' נקט מליבא דרבנן ומשבינן קר"ק בשבעה מקיעות: **שמונה עשר ימים.** הס הלף שבע ערב פסח הלף הוי ליה: **אין בין תקיעה לתרועה [יח] ולא כלום.** ומסיק לתתא כרבי יהודה דקתמר קר"ק הלף מקיעה וה"ל לרבנן לתסור להפסיק התקיעות ומכאן נרמה לר' לתסור להפסיק בין שבעים [יט]למקיעות דהמ מפסקה לן [יג] גמומי גמא וילולי יליל בהדי הדדי בחליל וכו': מאי שנא הני הואיל ויחיד גומר בהן את ההלל [יד]דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק [טו] **עשר ימים** שהיחיד גומר בהן את ההלל שמונה ימי החג ושמונה ימי חנוכה ויום טוב הראשון של פסח ויום טוב (הראשון) של עצרת ובגולה עשרים ואחד תשעה ימי החג ושמונה ימי חנוכה ושני ימים טובים של פסח ושני ימים טובים של עצרת מאי שנא בחג דאמרי' כל יומא ומאי שנא בפסח דלא אמרינן כל

קורין מותו בדילוג מדקתמר ר"ח [כ] מיקרי מועד ימ' מסמע לסובר לתין מומרין בר"ח בלל וכן הא דקתמר מתי שנת נמא לתמרינן ובפסח לנת מתרין מוסה לתומרו בלל בר"ח ובפסח וכן מסמע בהך דתסכת תענית (דף כח:) רב תיקלע לנבל מזינהו דקרו הלילה בר"ח קסבר לתפסוקינהו כיון דסמע דקמדלגי תמר מנהג תבותיהס בידיהס מסמע שרב היה סבור שנת היו מומרים מותו בלל וה"ל ודתי מה שנתו מומרים מותו תינו שנת מנהג בעלמת ותינו מוסה כמו בי"ח ימים וח"מ תומר ר"ת לנריך לנרך עליו לכך מסמע הך דסבר לתפסוקינהו [כא] (לכיון) שמבריכין עליו לתל"ל מיד שרתה רב שנת נרכו לפניו מיד היה יכול להבין שנת היה מוסה מנת

היה מחלק אלא באבוב יחידי. כלומר שבסוף השיר [הזה] היה מאריך בקול האבוב יותר משאר מיני זמר ובו היה מפסיק השיר מפני שקולו ערב ומחלק ומפסיק יפה: ועבדי כהנים היו. משאר אומות אותן מזמרין בכלי שיר: רבי יוסי אומר. ישראל היו ומיוחסין ממשפחת בני פגרים וציפריא: ומאמאום היו. מאותו מקום: הואיל וזיחיד גומר בהם את ההלל. בשחיטת פסח גומר בהם את ההלל: ג)[רב' ימי שחיטת הפסח אין גומר בהן את ההלל) כדאמרינן התם במסכת פסחים לא הגיע לאהבתי מפני רבי אלמא דגומרין בהן את ההלל:

ג) ל"ל מכל דמתר יומת ספסה לין גומר וכו'.

הוקדש לעילוי נשמת הגאון רבי **שמואל צבי קובלסקי** זצ"ל ב"ר **בנימין** ז"ל נלב"ע ב"ג סיון תשנ"ג

מסכת סופרים
פרק א' הלכה י'
כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ עִבְרִית הָיא, אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ דְּבָרִים תַּרְגּוּם. שֶׁל עִבְרִית אַל יִכְתֹּב תַּרְגּוּם, וּדְבָרִים שֶׁל תַּרְגּוּם אַל יַהַפְּכֵם, כְּגוֹן: "יְגַר שָׂהֲדוּתָא"; "גַּלְעֵד". "וַיֵּשׁ אוֹמְרִים: לֹא דִבְּרוּ אֶלָּא עַל [יְגַר] שָׂהֲדוּתָא וְעַל גַּלְעֵד, שֶׁהֵן שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת, שֶׁל עִבְרִית עִבְרִית וְתַרְגּוּם. עִבְרִית שֶׁכָּתְבוּ תַּרְגּוּם, וְתַרְגּוּם שֶׁכָּתְבוּ עִבְרִית - אַל יִקָּרֵא בוֹ. וְאֵיזֶהוּ תַרְגּוּם - כְּגוֹן יְגַר שָׂהֲדוּתָא גַּלְעֵד, וְחַבֶּרְיוֹ.

עין משפט
נר מצוה
כב א מיי' פ"ז מהלכות כלי המקדש הלכה ה:
כג ב מיי' שם הלכה ו:
כד ג מיי' פ"ג שם הלכה ד:
כה ד מיי' שם הלכה ז:
כו ה מיי' שם הלכה ס:
כז ו מיי' שם הלכה ג:
כח ז מיי' פ"ז מהלכות כלי המקדש הלכה ג:
כט ח מיי' פ"ג מהלכות מגילה וחנוכה הלכה ו [כך הלמס שמת פ"ג דף יג.]:

רבינו גרשום
ואישתקד עשינו שניהם מלאים. ועבדפו ב' ימים ויום העבור היה שלישי והיינו כרב הונא דאמר דת' מלאין עבדינן: [דל מהני ס' חסדיק תלת לבהדי הנהו תלת הילכך קם ליה בדוכתי' ונראה בזמנו]: נר ישראל כך היה. כלומר אתה הוא מאיר [כנר] לישראל שידעתה לכוין הדבר: [מתני' שתי הלחם אין נאכל פחות משנים ולא יותר על שלשה. כיצד נאפה מערב עצרת ונאכל בעצרת לשנים הרי יום ב' חל להיות אחר שבת נאכל לשלישי: לחם הפנים נאפה מע"ש ונאכל לשבת הבאה לתשעה חל יום טוב להיות בע"ש נאכל לעשר ב' ימים של ר"ה נאכל ל"א שאין אפייתו דוחה לא את השבת ולא את י"ט: אין קטן נימול פחות משמונה. מפורש במס' שבת פרק ר' אליעזר דמילה: אין פחות מכ"א תקיעות במקדש ולא מוסיפין על מ"ח. מפרש במס' סוכה בהחליל]: אין פותחין מב' נבלים ולא מוסיפין על ששה. לא איתפרש לן מ"ט ששה. [ב' נבלים ולא פחות דהכי אמר בסיפא דפיקוח וב' נבלים ועלעל]: נבל. היינו עץ עשוי כמין נפה ענגל [של עץ] ופורס עליה מיכן [ומיכן] הכרס של כבש [תמיד] כדתנן במסכת (תמיד) [קנים] מעיו לנבלים היינו הכרס בני מעיו לכינורות היינו הדוקן והיה מניחו לייבשו ואח"כ מכה על הכרס ומשמיע קול גדול: ב' חלילים לא איתפרש לן מ"ט ב': ולא מוסיפין על י"ב. כנגד י"ב (כהנים) [לוים] העומדים על הדוכן דאמר לקמן: חליל. פיפא: ואיכא דאמרי בבל הרפא בלע"ז: [לא יפחות מד'. תקיעות בכל יום ולא יותר על ט"ו. דהיינו שליש מדתנן במתניתין ר' יהודה סבר תקיעה תרועה ותקיעה חדא הלכך קאמר ד' דהיינו כ"א דמתניתין דסבר כל חד וחד לחודיי ור"ו דר' יהודה היינו מ"ח דמתניתין: ותקנתם תרועה. קרי לתרועה תקיעה וקרי לתקיעה תרועה דכתיב תרועה יתקעו ש"מ דחדא היא]: ור' יהודה. ההוא תתקעו ולא תריעו לסימנא בעלמא הוי להקהיל משום הכי סגיא בחדא. אבל למצוה [ועבודה חשיב] תקיעה תרועה ותקיעה חדא: [אין בין תקיעה לתרועה ולא כלום. דכיון דחדא היא אין מפסיק ביניהן כלום: אפי' רבנן. והאי דקאמר ולא כלום לאו דוקא הוא אלא לאפוקי מדרבי יוחנן קאמר דכולי האי לא מפסיק קאמר אבל פורתא הוא מפסיק כרבנן דאמרי דתרי הוא קמ"ל דלא מפסיק כלום וכר' יהודה: ואימא הכי נמי. דכדרבנן מצי לאוקומה: א"כ מאי ולא כלום. האי משמע דלא מפסיק כלל. אלמא משום דחדא הוא]: ההליל מכה. מזמר בכח לפני המזבח: באבוב. קנה: לא

ל א ב מיי' פ"ג מהלכות מגילה ומגילה הלכה ו:

פניני רש"י

השיר יהיה לכם. כיוס שתגלו מן הגלות:
(פסחים נה:)

כליל התקדש חג. כמו שתאמר ניהנים לשולל כגלל המקדש מה ואין לך ליל חג להטעין שיהא תוך מלילי פסחים על מלילתו:
(פסחים נה:)

לא הוכשרו כל ארצות לומר שירה. על כם המפורט להם:
(מגילה יד.)

אבתי עבדי אחשורוש אנן. ללת נגאלו ללת מן המיתה:
(מגילה יד.)

רבינו גרשום

[חלוקין קרבנות. פרי החג]: שבת דחלוקי קרבנותיו. משאר ימי השבוע לימא הלל: [ר"ח דאיקרי מועד. ליגמר ביה הלל בגמרא במסכת שבועות [לף י ע"ש] קרא עלי מועד. תמוד דהדהוא שתא עבודי עבודה: טעון שירה. הלל: דלא הכי ולא הכי. לא חלוק בקרבן ולא מקודש לחג ולא אסור בעשיית מלאכה]: חזרו להתירן הראשון. לומר שירה אפי' בחוצה לארץ [מקרא מגילה]: צלצול. קורין צימבש [ציבלי] והן כעין [ב'] גלילי נחושת ומכין זה בזה: מפטמת את הבשמים. נותנת ריח טוב בבשמים: נשתיירו ממקדש ראשון. מן המשכן: ממורט. מחודד הרבה: ממורק. חלק הרבה ואף בימי עזרא היו עליהן אמר כר': [שניים היו. ב' מכתשות וב' צלצלים]: הרדוליים. שבלא: גורגנא. קלונתא (מורגרז בלע"ז). [של אותו מין]: ומערבב את הנעימה. של שיר: מגריפה. כלי שבו חתין את האפר מן המזבח:

שיטה מקובצת

ג] שירה ולילה שאין מקודש לחג: **ב]** חנוכה דלאו הכי ולאו הכי ורקאמרי': **ג]** אומרים הלל על ותיבת שירה נמחק: **ד]** הלל התם כדתניא: **ה]** אחשורוש ניגנו ולר"י תיבת אנן נמחק: **ו]** בחליל וסיים באבוב אות מ' נמחק: **ז]** חלק. ס"א דק של קנה מימות משה: **ח]** היה רקולו ערב צוה המלך וציפהו: **ט]** צלצל היה אות ו' נמחק: **י]** היה ומימות משה היה והיה קולו: **יא]** הבשמים נפגמה ושלחו חכמים והביאו: **יב]** ותקנוה ולא היתה מפטמת הקשה הר"ר אלחנן היאך תקנוה והא אמרינן בזבחים דכלי שרת שנפגמו אין מתקנין אותן ומכתשת כלי שרת היתה כדאיתא בפ"ק דשבועות ור"ל מה שאין מתקנין היינו משום דאין ענויות במקום עשירות ומתקנים חדשים אבל הכא שלא היו מוצאין חדשה טובה כמותה הוצרכו לתקנה. הרא"ש ז"ל: **יג]** ראשון ונפגמו ולא עלתה להם ארוכה: **יד]** ועליהם אמר דוד וכו' תימה מאי קאמר עליהם אמר דוד הא כתיב האי קרא בכלים שששה שלמה דבמלכים כתיב נחשת ממורט ובדברי הימים כתיב נחשת מרוק ונראה דגרסי' ועליהם אמר הכתוב והכי נמי תניא בתוספתא כלומר שלמה עשה כלים כמותם פי' ועליהם ועל כיוצא בהם. הרא"ש ז"ל: **טו]** מוצהב טובה שנים חמודות כזהב רב: **עז]** תניא רשב"ג אומר שנים היו ותיבות ר' נתן ואות י' נמחק: **יז]** רשב"ג אומר שילוח: **יח]** תיבת לא נמחק: **יט]** כשהוא שוחק אומר היטב: **כ]** שניים היו שני: **כא]** גומר והשתא ציבור מברכים בר"ח ובשאר ימים של פסח והיינו ממנהגא אבל יחיד לא אשכחן שום חיוב עליו ולא מנהג וא"כ אין לברך: **כב]** יפארו דאל"כ למה אנו אומרים והאופנים וחיות הקודש כו' משבחין ואומרים ובטרייוש אומרים והחיות ישוררו בר"ה ויה"כ: **כג]** קרא בשלמה כתיב במלכים תיבת בעלמא נמחק:

גליון הש"ס

גמ' מבתשת. ע' שבועות דף יג ע"ש מוס' ד"ה מכל מקום קשיא:

הגהות
מהר"ב רנשבורג

א] **גמרא ולרב נחמן דאמר קרייתא.** נ"ב במגילה דף י"ד ע"ש פירץ גם לרבינו וכבר הרגיש בעל נתן קדמוש והל"ע: **ב]** **תוס' ד"ה הרדוליים וכו' מ"ם מתחלפת בנו"ן.** כמו בדמיל נקץ חימין בחילוף הימים:

תורה אור

גמ' א] הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חַג וְשִׂמְחַת לֵבָב כְּהוֹלֵךְ בְּחָלִיל לָבוֹא בְּהַר יְיָ אֶל צוּר יִשְׂרָאֵל:
(ישעיהו ל, כט)

ב] וְאֶת הַפָּרוֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת הַמְּנוֹרָקוֹת וְאֶת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְיָ נְחֹשֶׁת מָמְרָט:
(מלכים-ב ז, מה)

ג] וְאֶת הַפָּרוֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת הַמְּנוֹרָגוֹת וְאֶת כָּל כְּלֵיהֶם עָשָׂה חוּרָם אֲבִיו לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְבֵית יְיָ נְחֹשֶׁת מָרוּק:
(דברי הימים-ב ד, טז)

ד] וְכִפֹּרֵי זָהָב עֶשְׂרִים לַאֲדָרְכֹנִים אֲלָף וְכֵלֵי נְחֹשֶׁת מֵאָה אֶלֶף טוֹבָה שְׁנַיִם חֲמוּדֹת בְּזָהָב:
(עזרא ח, כז)

ה] כֹּה אָמַר יְיָ אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ אַל יִתְהַלֵּל עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ:
(ירמיהו ט, כב)

רש"י ו] סַלָּה כָּל אַבִּירֵי אֲדֹנָי בְּקִרְבִּי קָרָא עָלַי מוֹעֵד לְשַׁבֵּר בַּחוּרָי גַּת דָּרַךְ אֲדֹנָי לְבְתוּלַת בַּת יְהוּדָה:
(איכה ו, טו)

ז] הַכֹּל בִּכְתָב מִיַּד יְיָ עָלַי הִשְׂכִּיל כֹּל מַלְאֲכוֹת הַתַּבְנִית:
(דברי הימים-א כח, יט)

כל יומא דחג חלוקין בקרבנותיהן דפסח אין חלוקין בקרבנותיהן שבת דחלוקה בקרבנותיה לימא לא איקרי מועד ראש חודש דאיקרי מועד לימא לא איקדיש בעשיית מלאכה דכתיב [א]השיר יהיה לכם כליל התקדש חג לילה המקודש לחג טעון שירה [ב] ושאין מקודש לחג אין טעון שירה ראש השנה ויום הכיפורים דאיקרו מועד ואיקדוש בעשיית מלאכה לימא משום דר' אבהו [ג]דאמר רבי אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכפורים אמר להן [ד]אפשר מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה לפני והא חנוכה [ה] דלא הכי ולא הכי וקאמר משום ניסא פורים דאיכא ניסא לימא [ו]אמר רבי יצחק לפי שאין אומרים [ז] שירה על נס שבחוצה לארץ מתקיף לה רב נחמן בר יצחק והרי יציאת מצרים דנם שבחוצה לארץ הוא ואמרינן הלל [ח] כדתניא עד שלא נכנסו ישראל לארץ הוכשרו כל הארצות לומר שירה משנכנסו לארץ לא הוכשרו כל ארצות לומר שירה [ט]רב נחמן [י]אמר קרייתא זו היא הלילא רבא אמר בשלמא התם הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה הכא הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשורוש אכתי עבדי אחשורוש [כ] אנן [א] [כא]ולר"נ דאמר קרייתא זו היא הלילא התניא משנכנסו לארץ לא הוכשרו כל ארצות לומר שירה כיון שגלו חזרו להיתירן הראשון: לא היה מכה באבוב של נחושת וכו': פתח בחליל [ט] ומסיים באבוב א"ר פפא היינו חליל היינו אבוב ואמאי קרי ליה חליל דחלי קליה: ת"ר [י]אבוב היה במקדש חלק [יא] היה דק היה של קנה היה ומימות משה היה [יב] צוה המלך וציפוהו זהב ולא היה קולו ערב נטלו את צפויו והיה קולו ערב כמות שהיה [יג] צלצול היה במקדש של נחושת היה [יד] והיה קולו ערב ונפגם ושלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים ותקנוהו ולא היה קולו ערב נטלו את תיקונו והיה קולו ערב כמות שהיה [טו]מכתשת היתה והיתה של נחושת היתה ומימות משה היתה מפטמת את הבשמים [טז] נתפגמה ושלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים ותקנוהו ולא היתה מפטמת כמו שהיתה נטלו את תיקונה והיתה מפטמת כמו שהיתה אלו שני כלים נשתיירו ממקדש ראשון [יג] ונתפגמו ולא היה להם ארוכה [יד] ועליהם אמר דוד [ב]נחושת ממורט [ג]נחושת [טו](ממורק) ועליהם הוא אומר [ד]וכלי נחשת [טז] מוצהב שנים חמודות [טו](מזהב) רב ושמואל חד אמר כל אחד ואחד שקול כשנים של זהב וח"א שניהם שקולין כאחד של זהב תני רב יוסף שניהם שקולין כאחד של זהב תניא [טז] ר' נתן אומר שניים היו שנאמר שנים אל תיקרי שנים אלא שניים תני רשב"ג [יז] שילוח היה מקלח מים בכאיסר צוה המלך והרחיבוהו כדי שיתרבו מימיו ונתמעטו וחזרו ומיעטוהו והיה מקלח מים לקיים מה שנאמר [ה]אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל גבור בגבורתו וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר הרדולים [יח] לא היה במקדש מאי הרדולים אמר אביי טבלא גורגנא מפני שקולו [טו]וערב ומערבב את הנעימה: אמר רבא בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל מגריפה היתה במקדש עשרה ימי החג חלוקין בקרבנותיהם. לפרי המג ממעטין והולכין: **ראש חדש איקרי מועד.** לכתיב (ויקרא כג) [ו] קרא עלי מועד ובפ"ד למסכת תענית (דף כט.) תמוה להמוה שתא מלוי מלויה לכתיב קרא עלי מועד: **השיר.** הלל: **מקודש.** בעשיית מלאכה: **קרייתא.** קריאת המגילה: **דחלי קליה.** ממוך קולו לשמוע: **חלק.** קלוף: **דק.** טיובב"ם גילגלו דקה: **צלצל.** שני כלים מכין זה ע"ג זה וקולם דקה וקורין להן בעב"ם: **מפטמת את הבשמים.** שנה היו כותנין ממנני הקטרת והיה קולה גלול ומפטמת הבשמים יפה ונותנת בהן ריח כלמ"ל בכריתות (דף ו:): [ט] משוחק לומר טיובד הדק הדק טיובד שהקול יפה לבשמים: **שני כלים.** ללל [י]ומכתשת נמוסת: **ממורט.** דק טיובלין לקפלו: **ממורק.** קלל לוייבע"ט: **שניים.** [כ] שני ללליס ושני מכתשות: **בכאיסר.** פי המעיין שהוא נוזע שם רחב כלימר: **אל יתהלל חכם.** שהכממו אינה גלה מקלקלת לפי שכלי מקדש לשמן ע"פ הגזרה נעשו לכתיב (ד"ה ג כח) [ז] הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל כל מלאכת התבנית: **הרדוולים טבלא גורגרנא.** זוג ועינבל שקוראים לימקלקיט"ן: **ומערבב את הנעימה.** כשהיה קול זה מסייס: **מגריפה.** שנה גורפין את האפר מן המזבח בודי"ל והוא כעין כף: